

Kommunledningskontoret
Tjänsteskrivelse till kommunstyrelsen

Datum:
2024-09-18

Diarienummer:
KSN-2024-00718

Handläggare:
Moa Ekstrand

Svar på motion om införandet av beredskapslåda m.m. från Edvin Alam (M)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. **att** avslå motionen.

Ärendet

Edvin Alam (M) har 26 februari 2024 lämnat in motion ”*Införandet av beredskapslåda i skyddsrum som kommunala bolag ansvarar för, samt införa särskilda trygghetspunkter*”. I motionen föreslår Alam att

- Uppsala kommun inrättar fasta trygghetspunkter
- utreda införandet av beredskapslådor.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunledningskontoret. Arenor och fastigheter AB, Skolfastigheter AB och Uppsalahem AB har tillfrågats i den del som rör införande av beredskapslådor i kommunala bolag.

Föredragning

Utredning och inrättande av trygghetspunkter har beslutats i Program för krisberedskap och civilt försvar som antogs av kommunfullmäktige den 11 december 2023. Uppdraget syftar till att identifiera och inrätta enklare trygghetspunkter som kan användas i en samhällsstörning under en kortare tidsperiod med uppdrag att förmedla information till kommunens medborgare.

Arbete med utredning av trygghetspunkter i enlighet med Program för krisberedskap har påbörjats. Kommunledningskontoret ser därför inget behov av ytterligare beslut i

frågan och föreslår därmed avslag i motionen avseende införandet av fasta trygghetspunkter i avvaktan på utredningens förslag.

Skyddsrum är utrymmen som ska skydda befolkningen i krig. Det är fastighetsägarens ansvar att iordningsställa skyddsrum inom 48 timmar, ifall regeringen beslutar om höjd beredskap. I ett skyddsrum som ställts i ordning ska det finnas vatten upptappat på kärl, värme, ventilation och toalettmöjligheter. Det ska även finnas grundutrustning för demontering av fredsinredning, iordningställande och evakuering.

I Uppsala kommun finns det cirka 1300 skyddsrum. Cirka 340 av dessa ägs av Uppsala kommunkoncern genom Arenor och fastigheter AB, Skolfastigheter AB och Uppsalahem AB.

I motionen föreslås införande av så kallade beredskapslådor med hänvisning till det skyddsmateriel som Finlands skyddsrum är utrustade med. I Finland är befolkningsskyddet en viktig del av landets arbete inför och vid krig och höjd beredskap. Befolkningsskyddsuppgifter innebär bland annat varningar till befolkningen, evakuering och skyddande av dessa i skyddsrum, släcknings- och räddningsverksamhet. Till de fastighets specifika befolkningsskyddsuppgifterna hör bland annat första hjälpen-, röjnings- och släckningsuppgifter. En viktig uppgift är även att hjälpa boende att söka skydd i skyddsrum eller inomhus, enligt myndigheternas anvisningar och föreskrifter. Innan år 2004 fanns lagkrav på utsedd skötare av skyddsrum, med ansvar för underhåll och iordningställande. I de gällande författningarna finns det inte särskilda bestämmelser om organiseringen av skyddsrum, utan organiseringen uppkommer funktionellt genom utarbetande av fastighetens så kallade räddningsplan.

En räddningsplan ska utarbetas för bostadsbyggnader som omfattas av minst tre bostadslägenheter och innehåller bland annat riskanalys, beredskapen för att agera vid farliga händelser och undantagsförhållanden som exempelvis hur skyddsrummet kan iordningsställas, behov av anskaffning av särskild säkerhetsmateriel baserad på riskanalysen och eventuella roller. En säkerhetsperson kan utses som stöd till styrelsen i arbetet med fastighetens säkerhet, kunskapshöja de boende i säkerhetsarbete och aktivera de boende att förbättra den gemensamma säkerheten.

I rekommendationer om skyddsrum listas verktyg som kan finnas tillgängliga i skyddsrummen. Delar av innehållet är likvärdigt den grundutrustning det finns krav på i svenska skyddsrum. Vidare listas förslag på skyddsmateriel som kan införskaffas, exempelvis ficklampa, järnspett, hopfällbar bår, brandhink, filt och konserveringsmedel för vatten. I rekommendationerna nämns även säkerhetspersonalens utrustning, som exempelvis förband, skyddshjälm, skyddsglasögon, skyddsdräkt, gummistövlar, skyddsmask, första hjälpen-väska och jodtabletter.

I Sverige har återuppbyggnaden av totalförsvaret och det civila försvaret tagit fart 2015 efter dess nedmontering under tidigt 2000-tal. I utredningen *Ett stärkt skydd för civilbefolkningen vid höjd beredskap* som presenterades 7 november 2022 föreslås en ny lag om skyddsrum och skyddade utrymmen där ansvaret för iordningställande av skyddsrum och skyddade utrymmen ska tydliggöras.

Kommunledningskontoret ser flertalet anledningar till att avslå genomförande av en utredning för att vidare undersöka genomförande, förvaltning och kostnad av förslaget. Dessa är

- Införande av särskilda beredskapslådor skulle gå utanför de krav som Myndighet för samhällsskydd och beredskap kräver att skyddsrum ska vara utrustade med.
- Införande av särskilda beredskapslådor skulle skapa en ojämlig fördelning av utrustning till kommunens medborgare, då införandet enbart skulle inbegripa kommunens egenägda fastigheter.
- Finlands administrativa organisering gällande skyddsrum ser annorlunda ut än Sveriges, med hänsyn till
 - krav på fastighetsskötaren rörande befolkningskyddsuppgifter, exempelvis räddnings- och röjningsuppgifter
 - krav på räddningsplaner baserad på riskanalys och behovsanalys kring inköp av skyddsmateriel
 - rekommendationer gällande säkerhetspersonal och dess utrusning.
- Det civila försvaret i Sverige är under återuppbyggnad. I och med detta presenteras flertalet utredningar i löpande takt som föreslår utveckling och inriktning av arbetet. Därmed bör eventuellt lagförslag av utredning *Ett stärkt skydd för civilbefolkningen vid höjd beredskap* inväntas.

De kommunala fastighetsbolagen har tillfrågats kring förslaget och inkommit med synpunkter:

- Varför Uppsalas kommunala skyddsrum ska ta steget längre än de statliga krav på utrustning som alla lyder under.
- Resultatet av att köpa in beredskapslådor blir att skyddsrum runt om i Uppsala har olika utrustning.
- Om motionen bifalles efterfrågas att innehållet i beredskapslådorna arbetas fram gemensamt inom kommunen.
- Vilka produkter som skulle ingå i beredskapslådan, antal kopplat till antal lägenheter, livslängd, tillsyn och skötsel samt vilken budget som belastas.

Utifrån ovan föreslår kommunledningskontoret kommunfullmäktige att avslå motionen i den del som rör införande av beredskapslådor.

Ekonomiska konsekvenser

Inga med föreliggande förslag till beslut.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 18 september 2024
- Bilaga 1, Motion angående införandet av beredskapslåda i skyddsrum som kommunala bolag ansvarar för, samt införa särskilda trygghetspunkter från Edvin Alam (M)

Kommunledningskontoret

Ingela Hagström
Tf. Stadsdirektör

Motion angående införandet av beredskapslåda i skyddsrum som kommunala bolag ansvarar för, samt införa särskilda trygghetspunkter

Genom att bygga motståndskraft i hela samhället ökar Sveriges säkerhet i ett allt svårare säkerhetspolitiskt läge, men också i ett läge med höjd beredskap vid andra kriser. Det civila försvaret ska vara starkt nog att bära det svenska samhället i sina grundläggande funktioner och samtidigt ha förmåga att bistå det militära försvaret och andra samhällsviktiga verksamheter i att lösa sina uppgifter. Alla aktörer har ett ansvar för att klara av stora kriser och krig, både myndigheter, kommuner, regioner, näringsliv, organisationer och enskilda privatpersoner. Uppsala kommun, Region Uppsala och andra aktörer i vårt län har påbörjat ett viktigt arbete med att stärka det civila försvaret. Det finns dock fler saker att göra och Moderaterna vill vara en viktig samarbetspartner i att stärka motståndskraften hos Uppsalaborna. Därför vill vi att Uppsala kommun inför så kallade beredskapslådor i skyddsrum som de kommunala bolagen ansvarar för. Samt att det införs särskilda trygghetspunkter runtom i kommunen dit oroliga invånare kan vända sig till vid händelse av kris eller krig.

Trygghetspunkter

Vid allvarliga eller längre samhällsstörningar, till exempel ett omfattande strömavbrott, upprättar en del kommuner trygghetspunkter. Vid dessa fasta punkter kan invånare till exempel värma sig, ladda mobilen, få dricksvatten och kanske något att äta. I dagsläget finns inte några fasta trygghetspunkter i Uppsala kommun.

Beredskapslådor i skyddsrum som kommunala bolag ansvarar för

I ett skyddsrum som har ställts i ordning ska det finnas vatten upptappat på kärl, värme, ventilation och toalettmöjligheter. Vi moderater vill att Uppsala kommun likt Finland inrättar särskilda förpackningar i skyddsrummen med artiklar som behövs vid exempelvis första hjälpen, ett första steg för att inrätta dessa är att utreda kostnader och infrastruktur. Vi kallar dessa förpackningar för beredskapslådor. I dessa lådor ska det kunna finnas första hjälpen-lådor, rep, verktyg och andra artiklar. Detta ska ses som ett komplement till privatpersoners beredskapslådor.

Vi yrkar:

att Uppsala kommun inrättar fasta trygghetspunkter,

att utreda införandet av beredskapslådor

Edvin Alam (M)

2024-02-14

